

สารบัญ

บทที่ ๑ หลักการพื้นฐานของกฎหมายลิทธิบัตร	๑
๑. ทรัพย์สินทางปัญญาคืออะไร	๑
๒. ความแตกต่างระหว่างทรัพย์สินทางปัญญากับทรัพย์สินโดยทั่วไป	๕
๓. ความหมายและลักษณะของลิทธิบัตร	๘
๔. ความแตกต่างระหว่างลิทธิบัตรกับทรัพย์สินทางปัญญาอื่น	๑๓
๔.๑ สิ่งที่คุ้มครองและเจตนาของลิทธิบัตร	๑๓
๔.๒ เงื่อนไขของการคุ้มครอง	๑๔
๔.๓ วิธีการคุ้มครอง	๑๔
๔.๔ อายุการคุ้มครอง	๑๕
๔.๕ การละเมิดลิทธิบัตร	๑๖
๕. ความเป็นมาของระบบการคุ้มครองลิทธิบัตร	๑๖
๖. ความสำคัญของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา	๒๓
๖.๑.๑ เจตนาของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	๒๓
๖.๑.๑.๑ ทรัพย์สินทางปัญญากับการผูกขาดทางการค้า	๒๓
๖.๑.๑.๒ ทรัพย์สินทางปัญญากับการรับรองลิทธิบัตรตามธรรมชาติของปัจเจกบุคคล	๒๖
๖.๑.๑.๓ ทฤษฎีลิทธิตามธรรมชาติ (Natural Right Theory)	๒๖
๖.๑.๑.๔ ทฤษฎีการให้รางวัล (Reward Theory)	๒๙
๖.๑.๓ ทรัพย์สินทางปัญญากับการเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจ	๓๑

๖.๑.๓.๑	ทฤษฎีการเป็นเครื่องจูงใจ (Incentive to Invent Theory)	๓๑
๖.๑.๓.๒	ทฤษฎีการเปิดเผยข้อมูลความรู้ต่อสังคม (Disclosure of Information Theory)	๓๒
๖.๑.๓.๓	ทฤษฎีการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม และการคุ้มครองผู้บริโภค (Prevention of Unfair Competition and Consumer Protection)	๓๓
๖.๒	เจตนาณ์ของกฎหมายสิทธิบัตร	๓๖
บทที่ ๒	เงื่อนไขของการขอรับสิทธิบัตร	๔๗
๑.	เป็นการประดิษฐ์ใหม่	๔๐
๑.๑	งานที่ปรากฏอยู่แล้ว	๔๑
๑.๑.๑	ประเภทของงานที่ปรากฏอยู่แล้ว	๔๓
๑.๑.๒	วิธีการทำให้ปรากฏต่อสาธารณะ	๔๕
๑.๑.๓	สถานที่ที่ทำให้ปรากฏต่อสาธารณะ	๔๙
๑.๑.๔	เวลาที่ทำให้ปรากฏต่อสาธารณะ	๕๑
๑.๒	การกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ	๕๗
๑.๓	การพิจารณาความใหม่ของการประดิษฐ์ในกรณีพิเศษ	๖๑
๑.๓.๑	สิทธิบัตรในการเลือกสรร	๖๑
๑.๓.๒	สิทธิบัตรในกรณีที่ใช้ชื่อใหม่	๖๓
๑.๔	การพิจารณาความใหม่ของการประดิษฐ์ในสาขาเทคโนโลยีข้อมูล	๖๖
๒.	ขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น	๖๘
๒.๑	หลักการพิจารณาขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้นตามกฎหมายอังกฤษ	๖๘
๒.๑.๑	ความหมายของผู้เขียนข้อมูลในวิทยาการแขนงนั้น	๗๑
๒.๑.๒	ความรู้ของบุคคลผู้เขียนข้อมูลในวิทยาการแขนงนั้น	๗๓

๒.๑.๓ การประดิษฐ์จะต้องมีใช้สิ่งที่ขัดแจ้งในขณะเวลาใด	๗๕
๒.๑.๔ ปัจจัยแวดล้อมที่ใช้ประกอบการพิจารณาขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น	๗๕
๒.๒ หลักการพิจารณาขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้นตามกฎหมายไทย	๗๘
๓. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรม	๘๑
บทที่ ๓ สิ่งที่ได้รับความคุ้มครอง	๙๕
๑. ความหมายของการประดิษฐ์	๙๕
๑.๑ ความหมายของการประดิษฐ์ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา	๙๖
๑.๒ ความหมายของการประดิษฐ์ตามกฎหมายของสหภาพยุโรป	๙๙
๑.๓ ความหมายของการประดิษฐ์ตามกฎหมายไทย	๙๗
๒. สิ่งที่กฎหมายไม่ให้ความคุ้มครอง	๑๐๐
๒.๑ การประดิษฐ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิต	๑๐๒
๒.๑.๑ จุลชีพและส่วนหนึ่งส่วนใดของจุลชีพที่มอยู่ตามธรรมชาติ	๑๐๒
๒.๑.๒ สัตว์และสารสกัดจากสัตว์	๑๐๓
๒.๑.๓ พืชและสารสกัดจากพืช	๑๐๔
๒.๑.๔ ภูมิเกณฑ์และฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	๑๐๖
๒.๑.๕ ระบบข้อมูลสำหรับการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์	๑๐๖
๒.๑.๕.๑ วิธีการวินิจฉัย นำบัด หรือรักษาระบวนุษย์หรือสัตว์	๑๐๗
๒.๑.๕.๒ เหตุผลของการไม่คุ้มครองกรรมวิธีทางการแพทย์	๑๐๗
๒.๑.๕.๓ ความหมายของกรรมวิธีทางการแพทย์	๑๑๐
๒.๑.๕.๓.๑ กรรมวิธีในการวินิจฉัยโรคของมนุษย์หรือสัตว์	๑๑๑
๒.๑.๕.๓.๒ กรรมวิธีทางอายุรกรรมและศัลยกรรม	๑๑๔
๒.๑.๕.๔ การประดิษฐ์ที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายสาธารณะหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี	๑๑๔

บทที่ ๔ สิทธิบัตรกับการคุ้มครองเทคโนโลยีชีวภาพ	๑๑๘
๑. ความเป็นมาของการคุ้มครองเทคโนโลยีชีวภาพ	๑๑๙
๒. ความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองเทคโนโลยีชีวภาพ	๑๒๓
๓. ปัญหาการคุ้มครองพันธุ์พืช	๑๒๖
๓.๑ วิวัฒนาการของกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช	๑๒๖
๓.๒ การคุ้มครองพันธุ์พืชตามพันธกรณีขององค์การการค้าโลก	๑๓๒
๓.๓ กฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชของประเทศไทย	๑๓๕
๓.๓.๑ เจตนากรณ์ของกฎหมาย	๑๓๕
๓.๓.๒ การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่	๑๓๖
๓.๓.๓ การคุ้มครองพันธุ์พืชหนเมือง	๑๓๗
๔. ปัญหาการคุ้มครองพันธุ์สัตว์	๑๔๐
๔.๑ กฎหมายสิทธิบัตรสหราชอาณาจักร เกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์สัตว์	๑๔๕
๔.๒ อนุสัญญาสหบัตรยูโรปเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์สัตว์	๑๔๕
๕. ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองจุลชีพ	๑๕๐
๖. ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองกรรมวิธีทางเทคโนโลยีชีวภาพ	๑๕๕
๖.๑ กรรมวิธีทางชีววิทยาที่จำเป็นสำหรับการผลิตพืชหรือสัตว์	๑๕๕
๖.๒ กรรมวิธีทางจุลชีววิทยา	๑๕๕
๖.๒.๑ ความหมายของกรรมวิธีทางจุลชีววิทยา	๑๕๕
๖.๒.๒ ขอบเขตของสิทธิตามสิทธิบัตรในกรรมวิธีทางจุลชีววิทยา	๑๕๖
บทที่ ๕ สิทธิบัตรกับการคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๕๘
๑. ลักษณะและความสำคัญของทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๕๘
๒. สถานภาพทางกฎหมายของทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๖๒
๒.๑ ทรัพยากรพันธุกรรม	๑๖๒

๒.๒ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๖๔
๓. หลักการมารดกร่วมกันของมนุษยชาติ	๑๖๗
๔. หลักการว่าด้วยสิทธิอธิปไตยของรัฐ	๑๗๐
๔.๑ สิทธิอธิปไตยของรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ	๑๗๐
๔.๑.๑ สิทธิอธิปไตยของรัฐตามกฎหมายสหประชาชาติ	๑๗๑
๔.๑.๒ สิทธิอธิปไตยของรัฐตามข้อถือปฏิบัตินานาชาติ ว่าด้วยทรัพยากรพันธุกรรมพืช	๑๗๑
๔.๑.๓ สิทธิอธิปไตยของรัฐตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	๑๗๗
๔.๒ สิทธิอธิปไตยของรัฐตามกฎหมายไทย	๑๘๑
๔.๒.๑ ไม้	๑๘๑
๔.๒.๒ หญ้าทึ่ง	๑๘๔
๔.๒.๓ ต้นไม้	๑๘๕
๔.๓ บทวิเคราะห์	๑๙แ
๕. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากับการป้องคุ้มครอง ทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๙๔
๖. หลักการของกฎหมายลักษณะเฉพาะเพื่อการคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๙๙
๖.๑ ความจำเป็นต่อการจัดทำกฎหมายลักษณะเฉพาะ	๑๙๙
๖.๒ เจตนาณณิของกฎหมายลักษณะเฉพาะ	๑๙๙
๖.๓ ผู้ที่อาจอ้างสิทธิในทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒๐๖
๖.๔ หลักเกณฑ์และวิธีการคุ้มครอง	๒๐๗
๖.๔.๑ หลักเกณฑ์การคุ้มครองสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ	๒๐๗
๖.๔.๒ หลักเกณฑ์การคุ้มครองสิ่งที่ได้มีการใช้ประโยชน์แล้ว	๒๐๑
๖.๕ แนวทางการป้องกันมิให้มีการจดจำเจาภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปจดทะเบียนสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	๒๐๓

บทที่ ๖ การได้มาซึ่งสิทธิบัตรและอายุการคุ้มครอง	๒๐๕
๑. การได้มาซึ่งสิทธิบัตร	๒๐๕
๑.๑ ประเภทของคำขอรับสิทธิบัตร	๒๐๕
๑.๒ ผู้มีสิทธิขอรับสิทธิบัตร	๒๐๖
๑.๓ เอกสารประกอบการขอรับสิทธิบัตร	๒๐๗
๑.๔ ขั้นตอนการออกสิทธิบัตร	๒๑๙
๒. อายุการคุ้มครอง	๒๒๔
๒.๑ อายุสิทธิบัตรที่เหมาะสมสมควรมีกำหนดได้	๒๓๓
๒.๒ การชำระค่าธรรมเนียมรายปี	๒๓๔
๒.๓ กำหนดเวลาการคุ้มครองผลิตภัณฑ์ฯ	๒๓๔
บทที่ ๗ การคุ้มครองสิทธิบัตรระหว่างประเทศ	๒๓๗
๑. หลักดินแดนของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	๒๔๐
๒. การคุ้มครองสิทธิบัตรภายใต้อนุสัญญากรุงปารีส	๒๔๑
๒.๑ หลักการสำคัญของอนุสัญญากรุงปารีส	๒๔๒
๒.๑.๑ หลักการปฏิบัติเยี่ยมคงชาติ	๒๔๔
๒.๑.๒ หลักการให้สิทธิที่จะขอรับความคุ้มครองก่อน	๒๔๖
๒.๑.๓ หลักความเป็นอิสระของสิทธิบัตร	๒๔๗
๒.๑.๔ หลักการบังคับให้มีการนำสิทธิบัตรไปใช้งานภายในประเทศไทย	๒๕๔
๒.๒ ประเทศไทยกับอนุสัญญากรุงปารีส	๒๕๐
๓. การคุ้มครองสิทธิบัตรภายใต้องค์การการค้าโลก	๒๕๑
๔. ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการออกสิทธิบัตร	๒๕๖
๔.๑ สนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางสิทธิบัตร	๒๕๘
๔.๒ อนุสัญญาสิทธิบัตรยุโรป	๒๕๙

บทที่ ๔ สิทธิบัตรกับการค้าระหว่างประเทศ	๒๕๔
๑. ความเป็นมาของการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศ	๒๕๔
๑.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญากับการค้าระหว่างประเทศ	๒๕๖
๑.๒ เทหีเจราปัญหาการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	๒๕๘
๑.๓ ปัญหาการคุ้มครองสิทธิบัตรในการเจรจาการค้าฉบับอุตุกวัย	๒๖๑
๑.๓.๑ ขอบเขตและความครอบคลุมของการคุ้มครองสิทธิบัตร	๒๖๒
๑.๓.๒ ระยะเวลาของการคุ้มครองสิทธิบัตร	๒๖๓
๑.๓.๓ การใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิบัตร	๒๖๔
๒. กฎหมายการค้าของสหรัฐฯ กับการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	๒๖๕
๒.๑ สิทธิพิเศษจากการค้าภายในประเทศ	๒๖๖
๒.๑.๑ ความเป็นมาของจีเอสพี	๒๖๖
๒.๑.๒ สิทธิพิเศษทางการค้าของสหรัฐฯ	๒๖๗
๒.๑.๓ ข้อคิดเกี่ยวกับจีเอสพี	๒๖๙
๒.๒ กฎหมายพิเศษของสหรัฐฯ ที่เกี่ยวกับปัญหาการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	๒๗๑
๒.๒.๑ มาตรการ ๓๐๑ ของกฎหมายการค้าปี ค.ศ. ๑๙๘๘	๒๗๑
๒.๒.๒ Special 301	๒๗๓
๓. กรณีความขัดแย้งไทย-สหรัฐฯ ในปัญหาการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	๒๗๗
๔. บทวิจารณ์	๒๘๑
บทที่ ๕ การละเมิดสิทธิบัตร	๒๘๖
๑. การกำหนดสิทธิตามสิทธิบัตร	๒๘๗
๒. ลักษณะของสิทธิตามสิทธิบัตร	๒๙๑
๒.๑ สิทธิตามสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์	๒๙๑

๒.๑.๑ การผลิตผลิตภัณฑ์	๒๙๑
๒.๑.๒ การใช้ผลิตภัณฑ์	๒๙๓
๒.๑.๓ การขายผลิตภัณฑ์	๒๙๕
๒.๑.๔ การเมืองเพื่อขาย	๒๙๖
๒.๑.๕ การเสนอขายผลิตภัณฑ์	๒๙๗
๒.๑.๖ การนำเข้าผลิตภัณฑ์	๒๙๘
๒.๒ สิทธิตามสิทธิบัตรในกรรมวิธี	๓๐๐
๒.๒.๑ สิทธิเหนือกรรมวิธีตามสิทธิบัตร	๓๐๐
๒.๒.๒ สิทธิเหนือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร	๓๐๑
๓. ข้อยกเว้นการลงทะเบียนสิทธิบัตร	๓๐๔
๓.๑ การกระทำเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย	๓๐๖
๓.๒ การกระทำของผู้ที่ใช้การประดิษฐ์อยู่ก่อน	๓๑๐
๓.๓ การเตรียมยาเฉพาะรายตามใบสั่งแพทย์	๓๑๒
๓.๔ การขอขั้นทะเบียนยา	๓๑๔
๓.๕ การใช้อุปกรณ์ของเรือ อากาศยาน หรือยานพาหนะ ที่เข้าในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวหรือโดยอุบัติเหตุ	๓๑๖
๓.๖ การระงับสิ้นไปของสิทธิตามสิทธิบัตร	๓๑๖
บทที่ ๑๐ การระงับสิ้นไปของลิขิตามสิทธิบัตร	๓๑๗
๑. การนำเข้าข้อมูล	๓๑๙
๒. หลักว่าด้วยการระงับสิ้นไปของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	๓๒๔
๓. หลักการระงับสิ้นไปของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา กับการเคลื่อนย้ายโดยเสื่อมสิ้นค่าในสภาพญี่ปุ่น	๓๓๑
๓.๑ นโยบายการค้าเสรีของสภาพญี่ปุ่น	๓๓๑

๓.๒ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา กับการค้าเสรี	๓๓๓
๓.๓ การระงับสิ่นไปของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมายสหภาพยูโรป	๓๓๖
๓.๔ ตัวอย่างของการใช้หลักการระงับสิ่นไปของสิทธิบัตรในตลาดร่วมยูโรป	๓๓๘
บทที่ ๑๑ การควบคุมการใช้สิทธิบัตรโดยมิชอบ	๓๔๖
๑. ผลกระทบในแง่ลบของการใช้สิทธิบัตรโดยมิชอบ	๓๔๗
๑.๑ การทำความตกลงเกี่ยวกับสิทธิบัตรในแนวว้าง	๓๕๗
๑.๒ การทำความตกลงเกี่ยวกับสิทธิบัตรในแนวลึก	๓๕๙
๑.๒.๑ ข้อสัญญาถ่ายทอดกลับ (grant-back provisions)	๓๕๙
๑.๒.๒ ข้อสัญญาจำกัดการส่งออก (export restrictions)	๓๕๗
๑.๒.๓ ข้อสัญญาผูกมัด (tying clause)	๓๕๙
๑.๒.๔ ข้อสัญญากำหนดราคาสินค้า (price-fixing)	๓๖๑
๒. กฎหมายควบคุมการใช้สิทธิบัตรโดยมิชอบ	๓๖๓
๒.๑ กฎหมายป้องกันการผูกขาด	๓๖๓
๒.๒ กฎหมายเกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	๓๗๑
๒.๓ ข้อแตกต่างระหว่างกฎหมายป้องกันการผูกขาดและกฎหมาย เกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	๓๗๔
๓. บทสรุปและความเกี่ยวพันที่มีต่อกฎหมายไทย	๓๗๗
บทที่ ๑๒ บทบาทของกฎหมายสิทธิบัตรในการพัฒนา	๓๘๑
๑. กฎหมายสิทธิบัตรกับการประดิษฐ์คิดค้นภายใต้ประเทศไทย	๓๘๕
๒. กฎหมายสิทธิบัตรกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ	๓๙๔
๒.๑ การถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านข้อมูลสิทธิบัตร	๓๙๕
๒.๒ การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้วยการทำสัญญา	๔๐๐
๓. กฎหมายสิทธิบัตรกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	๔๐๒

ภาคผนวก	๕๐๗
๑. Paris Convention for the Protection of Industrial Property, 1883	๕๑๑
๒. พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙ พว็อมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๕๕๓
๓. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, 1993	๕๖๗
๔. UK Patents Act; European Patent Convention (Excerpts)	๕๖๘
บรรณานุกรม	๕๗๑

สำหรับเพื่อการศึกษาและกิจกรรมทางวิชาการ
For educational use and reference only